

ผลงานวิชาการ/กรณีศึกษา
เรื่อง ผลของการบริหารทางเภสัชกรรม
ในผู้ป่วยที่รักษาด้วยยา Risperidone ครั้งแรก

ของ

นางพัฒนพัฒน์ พรรณแผ้ว
ตำแหน่ง เภสัชกร (ด้านเภสัชกรรมคลินิก)
ระดับชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่ 3118
กลุ่มงานเภสัชกรรม กลุ่มภารกิจบริการจิตเวชและสุขภาพจิต
หน่วยงาน สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต

เอกสารประกอบการขอประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรง
ตำแหน่ง เภสัชกร (ด้านเภสัชกรรมคลินิก)
ระดับชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งเลขที่ 3118
กลุ่มงานเภสัชกรรม กลุ่มภารกิจบริการจิตเวชและสุขภาพจิต
หน่วยงาน สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการดำเนินงาน การบริหารทางเภสัชกรรม ในผู้ป่วยที่รักษาด้วยยา Risperidone ครั้งแรก สถาบันราชานุกูล

วิธีการ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา แบบเก็บข้อมูลย้อนหลัง (Retrospective study)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยทุกรายที่ได้รับการรักษาด้วยยา Risperidone ครั้งแรก สถาบันราชานุกูล จำนวน 211 ราย ตั้งแต่เดือน มิถุนายน 2563-กันยายน 2565 เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยจากระบบ Hospital Information System (HIS) และจากเวชระเบียนผู้ป่วย ข้อมูลปัญหาจากการใช้ยา วิธีการแก้ไขปัญหาและผลการแก้ไขปัญหามาจากแบบบันทึกการคำปรึกษาด้านยา นำปัญหาจากการใช้ยาจัดประเภทปัญหาตามระบบ The Pharmaceutical Care Network Europe (PCNE) และประเมินความร่วมมือในการใช้ยาด้วยแบบประเมิน Brief Adherence Rating scale (BARs) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา แสดงเป็นจำนวน ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ Pair t-test เปรียบเทียบผลของการบริหารทางเภสัชกรรมต่อความร่วมมือในการใช้ยา

ผล ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 77.25 ได้รับการวินิจฉัย Autistic disorder ร้อยละ 52.13 และ Attention-deficit hyperactivity disorders (ADHD) ร้อยละ 23.70 อายุเฉลี่ย 7.24 ± 7.10 ปี เริ่มยา Risperidone ขนาด 0.42 ± 0.33 mg/day ปัญหาจากการใช้ยา (DRPs) จำนวน 148 ปัญหา จัดประเภทของปัญหาจากการใช้ยาและติดตามการแก้ไขปัญหา พบปัญหาอาการไม่พึงประสงค์จากยา ร้อยละ 45.95 ความไม่ร่วมมือในการใช้ยา ร้อยละ 29.73 และความคลาดเคลื่อนจากการสั่งใช้ยา ร้อยละ 24.32 การบริหารทางเภสัชกรรม วางแผนแก้ไข และติดตามปัญหาพบว่า ปัญหาได้รับการแก้ไข ร้อยละ 81.08 ร่วมแก้ไขปัญหามาจากบุคลากรทางการแพทย์ ผู้ป่วยและผู้ดูแลผู้ป่วย ปัญหาจากการใช้ยาที่แก้ไขไม่ได้หรือแก้ไขได้บางส่วน ได้แก่ อาการไม่พึงประสงค์ ความอยากอาหารเพิ่มขึ้น และการปรับยาเองของผู้ปกครอง เมื่อค้นพบปัญหาความไม่ร่วมมือในการใช้ยา วัดคะแนน BAR score เฉลี่ย 44.23 ± 26.08 คะแนน หลังจากเภสัชกรให้การบริหารทางเภสัชกรรม คะแนน BAR score เฉลี่ย 97.03 ± 11.33 คะแนน เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุป การดำเนินการบริหารทางเภสัชกรรม การให้ข้อมูลด้านยา คำแนะนำปรึกษา การติดตามผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้สามารถค้นหาปัญหาจากการใช้ยา แก้ไขปัญหาจากการใช้ยาได้เพิ่มขึ้น การจัดประเภทปัญหาการใช้ยาอย่างมีระบบ ตามกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริงทางคลินิก จะทำให้เภสัชกรสามารถให้การบริหารทางเภสัชกรรมได้อย่างเป็นระบบและครอบคลุมปัญหาได้มากขึ้น

คำสำคัญ การบริหารทางเภสัชกรรม; ปัญหาจากการใช้ยา; Risperidone